

การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก The Law Development for the Protection of the Human Dignity of Children

ณยศ วิจารณ์ภูธร^{1*} และสุนีย์ มัลลิกะมาลย์²

Nayot Vichanpootorn^{1*}, and Sunee Mallikamarl²

Received: 10 February 2022

Revised: 5 March 2022

Accepted: 7 April 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มบทบัญญัติกฎหมายให้มีการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก โดยมีวิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ และการรับฟังความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า เด็กเป็นกลุ่มเปราะบางที่ถูกละเมิดสิทธิของเด็กหลายประการแม้จะได้มีกฎหมาย คุ้มครองเด็กหลายฉบับแต่ก็ไม่ได้มีการบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก ทั้ง ๆ ที่มีการกระทำความผิดต่อเด็กแฝงด้วยการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กอยู่ด้วย จึงทำให้ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดในความผิดฐานละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ การจะคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กได้ จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายหลักที่ใช้บังคับ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ให้มีบทบัญญัติที่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีโครงสร้างกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติม ประกอบด้วย คำนิยาม องค์ประกอบของความผิดฐานละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก มาตรการในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก มาตรการในการฟื้นฟูและเยียวยาเด็ก

¹ นักศึกษาปริญญาเอก คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹ Ph.D. student, School of Law, Sripatum University

² ศาสตราจารย์ ดร. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

² Professor Dr., School of Law, Sripatum University

* Corresponding e-mail: nayotv@gmail.com

ที่ถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และบทกำหนดโทษ การวิจัยเสนอแนะให้นำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่มีบทบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กจากผลการวิจัยนี้ไปตราเป็นกฎหมายตามกระบวนการทางนิติบัญญัติเพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กและเพื่อที่จะทำให้ผู้ละเมิดได้รับโทษ

คำสำคัญ: ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก ละเมิด การคุ้มครองเด็ก กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย

Abstract

The objective of this research was to amend and add the provisions of law on the protection of the human dignity of children. The research methodology in data collection and analysis is qualitative research consisting of documentary research; In-depth interview; Participatory Design, Co-Design; and Hearing. The results of the research found out that children are a vulnerable group whose rights are violated in many respects. Even if there are many child protection laws, but there is no provisions to protect the human dignity of children. In spite of the offense against the child also be a violation of the human dignity of children for which the violator cannot be punished. To protect the human dignity of children, it is imperative to amend and add the provisions to the core child protection act which is the Child Protection Act, B.E. 2546 by providing the provisions to protect the child's human dignity in order to effectively prevent and solve the problem of violation of the human dignity of children. The revised and additional legal provisions including: definitions, elements of offenses against the human dignity of children, measures to protect the human dignity of children, measures to rehabilitate and heal children whose dignity is violated, and penalties. The research recommends the Child Protection Act, B.E. 2546, which contains the revised provisions to protect the human dignity of children according to the results of this research, to be enacted as a law under the legislative process so that the children shall be protected their human dignity and the violators shall be punished for their offense.

Keyword: human dignity of children, child abuse, child protection, law, law enforcement

บทนำ

มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีที่แสดงถึงความเป็นมนุษย์ตามปรัชญาสำนักกฎหมายธรรมชาติที่เห็นถึงความสำคัญของความเป็นมนุษย์ที่ต้องได้รับการเคารพที่มีความเสมอภาคกันโดยมิต้องคำนึงถึงสถานะใดในสังคมของมนุษย์นั้น ๆ คำว่า “มนุษย์” ใน ความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่รู้จักใช้เหตุผล สิ่งมีชีวิตที่มีจิตใจสูง ซึ่งในนัยแห่งความหมายนี้ย่อมแสดงว่ามนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ ความเป็นมนุษย์จึงทำให้ทุกคนในทุกสถานภาพต่างก็มีคุณค่าในตัวเองที่เหมือน ๆ กัน ซึ่งก็เป็นปรัชญาที่เป็นที่ยอมรับของทุกประเทศเป็นสากลว่า มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่โดยเหตุที่แนวคิดนี้เป็นนามธรรมที่ยากจะจับต้องได้ว่ามันคืออะไร ดังนั้นจึงมีข้อตกลงร่วมกันจากการประชุมระหว่างประเทศว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือ Human Dignity เป็นรากฐานให้แก่สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ไปจนกระทั่งสิทธิและเสรีภาพ ถือเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่กำเนิด โดยไม่เลือกกว่าผู้หนึ่งจะมีเชื้อชาติ ถิ่นที่อยู่ แหล่งกำเนิด สีผิว ศาสนา ภาษา หรือสถานภาพทาง เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมใด ๆ ทุกคนย่อมต้องได้รับการเคารพในสิทธิของความเป็นคนโดยเสมอภาคกัน ซึ่งก็เป็นข้อตกลงในรูปแบบกฎหมายระหว่างประเทศ คือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 (พ.ศ.2491) (Declaration on Human Rights, 1948) สำหรับประเทศไทยนั้น

เป็นภาคีสมาชิกสหประชาชาติได้ร่วมลงมติในสมัชชาสหประชาชาติเพื่อรับรองประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2546) ประเทศไทยจึงนำหลักการดังกล่าวมาอนุวัติการกฎหมายสูงสุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ได้มีการบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2540 และแม้จะมีการตรารัฐธรรมนูญใหม่ในปีพุทธศักราช 2550 และฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็ยังคงมีบทบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในมาตรา 4 ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” ทำให้คนไทยทุกคนได้รับการปกป้องและคุ้มครองอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ประกอบด้วยรากฐานสำคัญ 2 ประการคือ “สิทธิในชีวิตและร่างกาย” และ “สิทธิในความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะมีสถานะใดในสังคม” ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการรับรอง ปกป้องและคุ้มครอง ดังนั้นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงไม่อาจทำได้ในทุกกรณี การละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการไม่ยอมรับสถานะความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ทำให้คุณค่าความเป็นมนุษย์อันเป็นคุณค่าอันสูงสุดถูกลดค่าลงโดยไม่จำกัดในวิธีกระทำ อาจเป็นการกล่าวด้วยวาจา การแสดงกริยา หรือการกระทำใด ๆ รวมตลอดไปถึง การทรมาน การทำร้าย

หรือการแบ่งแยกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งแล้วปฏิบัติให้แตกต่างกันเพราะเหตุแห่งความแตกต่างแล้วทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับความเดือดร้อน อับอายหรือเกียรติของเขาลดลง ทำให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ โดยไม่คำนึงว่าผู้ถูกกระทำละเมิดนั้นจะยินยอมด้วยหรือไม่ก็ตาม ความเป็นมนุษย์ที่พึงจะได้รับควมคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชนนั้น ตามกฎหมายทั่วไปจะเริ่มต้นเมื่อมีสภาพบุคคลตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ในกรณีของประเทศไทยเริ่มนับสภาพบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 คือเมื่อมีการคลอดจากครรภ์มารดาและอยู่รอดเป็นทารก แต่จุดเริ่มต้นของความเป็นมนุษย์นั้นมีแนวคิดที่ต่างกััน กล่าวคือ ในทางการแพทย์คำนึงถึงโอกาสในการอยู่รอดเป็นทารกที่พร้อมจะมีชีวิตเป็นคนต่อไป ซึ่งคือระยะเวลาที่ตัวอ่อนที่เกิดจากการปฏิสนธิได้ทำการฝังตัวในผนังมดลูกของผู้เป็นมารดาคือช่วงเวลาประมาณ 14 วันนับแต่มีการปฏิสนธิ ส่วนในทางศาสนาพุทธศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลามนั้นความเป็นมนุษย์เกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิสนธิเกิดขึ้นและมีดวงวิญญาณมาจุติหรือสถิตในตัวอ่อน สำหรับปรัชญาของจีนนั้นแม้จะไม่ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของความเป็นมนุษย์ว่ามีจุดเริ่มต้น ณ เวลาใด แต่ความเชื่อที่ว่าชีวิตในครรภ์มารดานับเป็นหนึ่งชีวิตเพราะเมื่อเด็กทารกได้คลอดจากครรภ์มารดาแล้วก็มีอายุได้ 1 ปีนับตั้งแต่การคลอด ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเท่ากับยอมรับว่าทารกในครรภ์มารดาถือเป็นมนุษย์คนหนึ่งเช่นกัน การสิ้นสุดของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นจะไม่สิ้นสุดลงเมื่อตายแต่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นยังคงอยู่โดยไม่บุคคล

ใดจะมากะทำการละเมิดต่อความมีคุณค่าของมนุษย์จนถูกลดทอนลงไปเสมือนเป็นสิ่งของได้แต่อย่างใด

ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (ณ 31 ธันวาคม พ.ศ.2563) ประเทศไทยมีเด็กอายุตั้งแต่ 0-17 ปี จำนวนทั้งสิ้น 13,606,547 คน จากจำนวนประชากรทั้งประเทศจำนวน 66,186,727 คน คิดเป็นร้อยละ 20.56 ของประชากรทั้งหมด ประชากรที่เป็นเด็กซึ่งมีจำนวนมากนี้ล้วนกำลังเติบโตขึ้นมาทดแทนผู้ใหญ่และจะเป็นกำลังอันสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศชาติ หากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและไม่ได้รับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนที่เหมาะสม เด็กเหล่านี้ก็จะกลายเป็นทรัพยากรบุคคลที่ไม่มีคุณภาพแก่สังคมในชาติและเป็นภาระต่อความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของประเทศ ประกอบกับเด็กมีสภาพทางกายและจิตใจที่เปราะบาง เป็นผู้ไร้เดียงสา อ่อนด้อยทั้งวัยวุฒิและประสบการณ์ มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นในลักษณะของการพึ่งพิงเพื่อให้ได้รับความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ส่งผลให้เด็กไม่มีความสามารถในการต่อสู้หรือช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากภัยอันตรายที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่นได้เพียงพอเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ดังนั้น ผู้กระทำคามผิดส่วนใหญ่จึงมุ่งที่จะกระทำความผิดต่อเด็กซึ่งกระทำความผิดสำเร็จได้ง่าย เด็กจึงมักตกเป็นเหยื่อของการถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเสมอ ประเทศไทยพบการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กในหลายรูปแบบและมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากบุคคลใน

ครอบครัวซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เด็กต้องพึ่งพิง การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้านการทำร้ายร่างกายหรือการละเลยทอดทิ้งเด็ก ไม่จัดหาอาหารเครื่องนุ่งห่ม ไม่ดูแลด้านสภาพความเป็นอยู่ ความปลอดภัยให้เด็ก ไม่ให้เด็กได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้านการทำร้ายทางจิตใจ เช่น การบังคับ ขู่เข็ญ การด่าทอ การกักขังหน่วงเหนี่ยว จำกัดเสรีภาพ การกลั่นแกล้งซึ่งรวมถึงการกลั่นแกล้งผ่านพื้นที่ออนไลน์ หรือ Cyberbullying การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้านเพศ ได้แก่ การทำอนาจาร การล่วงเกินทางเพศ การข่มขืนเด็ก ตลอดจนการบังคับหลอกลวงเด็กให้มีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือบังคับให้เด็กขายบริการทางเพศ การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้านการใช้แรงงานโดยไม่เป็นธรรมบังคับใช้แรงงานอย่างทารุณโหดร้ายหรือถูกใช้แรงงานเยี่ยงทาส การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้านการค้ามนุษย์ เป็นการมองเด็กเป็นเพียงสินค้าในการซื้อขายเพื่อนำไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ทั้งนำเด็กไปค้าประเวณี นำไปผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก นำไปเป็นทาส นำไปขอทาน การดัดดองวัยเด็กเพื่อการค้า ซึ่งสังคมโลกมีความกังวลในสถานการณ์ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กในประเทศไทยดังกล่าว ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย ดังจะเห็นได้ทั้งจากการมีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้ผลิตสินค้าที่มีเหตุผลเชื่อได้ว่าทำการผลิตสินค้าด้วยการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ ปี พ.ศ.2563 (List of Goods Produced by Child

Labor or Force Labor 2020 หรือ TVPRA List) ในบัญชีประเทศผู้ผลิตสินค้าที่มีการใช้แรงงานเด็กบังคับหรือแรงงานเด็กขัดหนี้ ปี พ.ศ.2562 (List of Products by Forces or Indentured Child Labor 2019 หรือ E.O.List) ของกระทรวงแรงงานของประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้เผยแพร่รายงานการค้ามนุษย์ หรือ Trafficking in Persons Report ประจำปี 2564 (TIP Report 2021) โดยได้จัดระดับประเทศไทยอยู่ในระดับ 2 บัญชีรายชื่อประเทศที่ต้องจับตามอง (Tier 2) Watch List ซึ่งเป็นลำดับที่แย่งลงจากเดิมที่ประเทศไทยเคยอยู่ในระดับ 2 (Tier 2) และในรายงานด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี พ.ศ. 2563 ของสหรัฐอเมริกาก็ยังระบุว่าการค้าประเวณีเด็กยังคงเป็นปัญหาของประเทศไทย โดยประเทศไทยยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก

ผลกระทบของการถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กจะส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจไปตลอดชีวิต และยังทำลายโครงสร้างการพัฒนาการทางสมองของเด็ก เด็กจะมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางร่างกายที่ผิดปกติ มีผลต่อสุขภาพในระยะยาว อีกทั้งอาจเป็นสาเหตุของโรคทางจิตเวช มีภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมการทำร้ายตนเอง ทำร้ายผู้อื่นหรือฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ยังอาจส่งผลให้มีพฤติกรรมเสี่ยงในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และอาจส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใช้ความรุนแรง พฤติกรรมก้าวร้าว ต่อต้านสังคม หรือกลายเป็นพ่อแม่ที่ทำร้ายลูกของตน นอกจากนี้

ผลกระทบจากการถูกละเมิดทางเพศ อาจเกิดโรคทางเพศสัมพันธ์หรือตั้งครรภ์ได้ และยังเสี่ยงต่อการมีอาการผิดปกติทางเพศ โดยแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ส่วนหนึ่งเมื่อเติบโตขึ้นจะถูกชักจูงไปขายบริการ เด็กผู้ชายจำนวนหนึ่งพัฒนามาเป็นผู้กระทำที่จะทำร้ายทางเพศกับผู้อื่นต่อไป ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับเด็กไม่ว่ารูปแบบใดย่อมกระทบต่อตัวเด็ก ทำให้ทรัพยากรบุคคลของประเทศในอนาคตไม่มีคุณภาพ

ประเทศไทยมีกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหลายฉบับ ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ได้บัญญัติการกระทำ ความผิดสำหรับการกระทำละเมิดต่อเด็ก โดยมีเจตนารมณ์ หลักการและเหตุผลที่แตกต่างกัน แต่ไม่มีบทบัญญัติใดที่มีเจตนารมณ์ที่แสดงถึงการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นเมื่อมีการละเมิดต่อเด็ก ผู้ละเมิดจะรับผิดชอบตามลักษณะความผิดของกฎหมายที่มีการบัญญัติไว้แล้วเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่การกระทำความผิดเหล่านั้น ผ่งไปด้วยการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กอยู่ด้วย ส่งผลให้ในปัจจุบันผู้กระทำละเมิดจึงรับโทษเพียงความผิดที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น แต่กลับไม่ต้องรับโทษจากการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก เนื่องจากไม่มีกฎหมายคุ้มครองการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กบัญญัติไว้ จึงไม่ปรากฏการให้ความสำคัญหรือตระหนักถึงการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กแต่อย่างใด ทั้ง ๆ ที่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นหลักการสำคัญเบื้องต้นที่จะได้รับการคุ้มครองตามหลักสากลและตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ได้บัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของปวงชนชาวไทยไว้อย่างชัดเจน

การวิจัยจึงมีแนวคิดในการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อให้มีความเหมาะสมสำหรับการลงโทษผู้ที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กและมีการมาตรการต่าง ๆ ในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ให้เป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัญหาที่เด็กได้รับในปัจจุบันคือการถูกละเมิดสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กที่ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองทำให้ผู้ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กไม่มีกฎหมายลงโทษได้ แนวคิดของการวิจัยจึงได้นำเอาหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิของเด็กมาจัดทำเป็นกฎหมาย โดยการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมบทบัญญัติบางมาตรา เพื่อให้เป็นกฎหมายที่สามารถบังคับใช้กับผู้ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ควบคู่ไปกับการกระทำความผิดฐานละเมิดสิทธิและเสรีภาพของเด็กประการอื่นด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพและมีความชัดเจน

เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ดุลพินิจตามอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนซึ่งรวมถึงผู้ปกครองของเด็กและตัวเด็กเองที่จะได้ทราบถึงความชัดเจนในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก การเพิ่มความเชื่อมั่นของต่างประเทศและการลดการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่าง ๆ ต่อประเทศไทยจากเหตุของการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก และองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการมีกฎหมายต้นแบบที่สามารถนำไปใช้เป็นกฎหมายหรือเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กได้ต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology) เพื่อการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร ทั้งจากตำรา รายงานวิชาการ บทความวิชาการ และเอกสารอื่น ๆ ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ที่เป็นปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ คือ ปรัชญากฎหมาย ธรรมชาติ แนวคิดรัฐธรรมนูญนิยม แนวคิดสัญญาประชาคม ทฤษฎีการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ หลักความเสมอภาค และหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก กฎหมายระหว่างประเทศ คือ ปฏิญญาแห่งกรุงเจนีวาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1924 (พ.ศ.

2467) (The Geneva Declaration of the Rights of The Child, 1924) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (พ.ศ.2491) (Universal Declaration of Human Rights, 1948) ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1948 (พ.ศ.2491) (The Declaration of the Rights of the Child, 1948) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1959 (พ.ศ.2502) (The Declaration of the Right of the Child, 1959) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 (พ.ศ. 2532) (The Convention of the Rights of the Child, 1989) อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำ ค.ศ. 1973 (พ.ศ.2516) (Minimum Age Convention, 1973 (No. 138)) อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันที เพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. 1999 (พ.ศ.2542) (Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182) และกฎหมายต่างประเทศ คือ พระราชบัญญัติเด็ก (Children Act, 2004 (พ.ศ. 2547)) ของประเทศอังกฤษ รัฐธรรมนูญแห่งประเทศนอร์เวย์ (Constitution of Norway) และพระราชบัญญัติผู้ปกครองและเด็ก (Parent and Child Act, 1981 (พ.ศ.2524)) ของราชอาณาจักรนอร์เวย์ พระราชบัญญัติการป้องกันการทารุณกรรมเด็ก (Child Abuse Prevention Act, 2000 (พ.ศ.2543) และพระราชบัญญัติสวัสดิการเด็ก (Child Welfare Act, 1947 (พ.ศ.2490)) ของประเทศญี่ปุ่น และ

กฎหมายเด็กและเยาวชน (Children and Young Persons Act) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ รวมทั้งกฎหมายไทย คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยการสัมภาษณ์โดยตรงตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้โดยมีประชากรสัมภาษณ์เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก คือ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ กรรมการสิทธิมนุษยชน นักวิชาการ ตัวแทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน ตัวแทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และตัวแทนมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก

การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ซึ่งเป็นเทคนิคทางการตลาดเพื่อสังคัมฐานชุมชน (Market Base Community) ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยให้เป็น

วิธีวิทยาการวิจัยวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่มุ่งให้ได้คำตอบที่เป็นต้นแบบในเรื่องนั้น ๆ โดยให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับเรื่องนั้นได้มีส่วนร่วมในการออกแบบคำตอบโดยตรง ซึ่งจะเป็นคำตอบที่เกิดจากความต้องการของประชากรที่มีส่วนได้เสียกับเรื่องนั้น ๆ จำนวน 16 คน ทำให้ได้คำตอบที่เป็นข้อค้นพบสุดท้ายของการวิจัยอันจะเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และเมื่อได้วิเคราะห์จนกระทั่งพัฒนาเป็นกฎหมายในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กแล้วจะนำไปสู่การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) ซึ่งเป็นขั้นตอนในการนำเอาคำตอบที่ได้จากการวิจัยมานำเสนอให้ประชากรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการรับฟังและวิพากษ์ (Comment) ผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปดำเนินการวิเคราะห์และพิจารณาเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2560)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าเด็กเป็นกลุ่มเปราะบางที่ยังไม่มีความสามารถที่จะดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากพิษภัยต่าง ๆ รอบตัวได้จึงมีโอกาที่จะถูกล่วงละเมิดและทำร้ายจากผู้ปกครองที่มีหน้าที่ดูแลและบุคคลอื่น แม้ว่าจะได้มีกฎหมายหลายฉบับที่ให้การคุ้มครองเด็กและมีบทลงโทษสำหรับการล่วงละเมิดเด็ก แต่ก็ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่ให้การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กที่จะส่งผลให้ผู้ถูกล่วงละเมิดต้องรับโทษทั้ง ๆ ที่การละเมิดสิทธิของเด็กในรูปแบบอื่นจะแฝง

การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ด้วย จึงทำให้มีการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่เนื่อง ๆ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้น การวิจัยจึงหาคำตอบที่จะคุ้มครองเด็กจากการถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหา โดยการใช้กฎหมายเป็นกลไกในการลงโทษผู้ละเมิด และกฎหมายที่จะให้มีบทบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กก็คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มเติมและแก้ไขคำนิยาม โดยแก้ไขคำว่า “เด็ก” ให้หมายความว่า เด็กเล็กและเด็กวัยรุ่นตามพระราชบัญญัตินี้ จากเดิมที่บัญญัติให้หมายความว่า “บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส” และเพิ่มเติมคำนิยาม “เด็กเล็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกิน 13 ปีบริบูรณ์ “เด็กวัยรุ่น” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 13 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก” หมายความว่า คุณค่าของความเป็นมนุษย์อันสูงสุดของเด็กทุกคน โดยคุณค่าดังกล่าวไม่สามารถยินยอมให้บุคคลอื่นมากระทำการใดอันเป็นการละเมิดได้ “การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก” หมายความว่า การไม่ยอมรับสถานะความเป็นมนุษย์ของเด็ก ทำให้คุณค่าความเป็นมนุษย์อันเป็นคุณค่าอันสูงสุดถูกลดค่าลงโดยไม่จำกัดในวิธีการทำ อาจเป็นการกล่าวด้วยวาจา การแสดงกริยา หรือการกระทำใด ๆ รวมตลอดไปถึง การทรมาณ การทำร้าย หรือการแบ่งแยกเด็กแล้วปฏิบัติให้

แตกต่างกันเพราะเหตุแห่งความแตกต่างทาง ความเชื่อ ศาสนา เชื้อชาติ ฐานะ รูปร่าง หรือเหตุอื่นใด ทำให้เด็กผู้ถูกระงับได้รับความเดือดร้อน อับอาย หรือลดเกียรติของเขาลง ทำให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ โดยไม่คำนึงว่าเด็กผู้ถูกระงับละเมิดนั้นจะยินยอมด้วยหรือไม่ก็ตาม “การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของเด็ก” หมายความว่า “การกระทำใด ๆ โดยไม่จำกัดในวิธีการทำ อาจเป็นการกล่าวด้วยวาจา การแสดงกริยา หรือการกระทำใด ๆ อันเป็นการละเมิดหรือรบกวนสิทธิของเด็กเกินสมควรในสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิต สิทธิในการศึกษาหาความรู้ สิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาล สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพในการสื่อสารและแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เสรีภาพในการนับถือศาสนา และสิทธิและเสรีภาพอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” “สิทธิส่วนบุคคล” หมายความว่า สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและครอบครัว ในเคหสถานหรือในการสื่อสาร รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งหากมีการเปิดเผยอาจส่งผลให้บุคคลดังกล่าว ได้รับความเดือดร้อน อับอาย หรือได้รับความทุกข์ทรมานใจ “ผู้ที่เด็กต้องพึ่งพิง” หมายความว่า บุคคลที่เด็กต้องพึ่งพิงในการดำรงชีวิต และหากบุคคลดังกล่าวไม่ดูแลหรือเลี้ยงดูเด็กซึ่งพึ่งพิงตนจะส่งผลให้เด็กเกิดอันตรายแก่ชีวิตหรือสุขภาพอนามัยอย่างร้ายแรง “องค์กรภาคประชาสังคม” หมายความว่า องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะมีสถานะ เป็นนิติบุคคล หรือไม่ก็ตาม จัดตั้งขึ้นโดย

มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของชุมชน ท้องถิ่น สังคม หรือส่วนรวมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกขององค์กรไม่น้อยกว่าสามคน แต่ไม่รวมถึงนิติบุคคล องค์กรหรือคณะบุคคลที่จัดตั้งหรือดำเนินการ โดยพรรคการเมือง หรือดำเนินกิจกรรมในลักษณะ การแสวงหาอำนาจรัฐ หรือเอื้อประโยชน์ต่อพรรคการเมือง “กฎหมายอื่น” หมายความว่า กฎหมายที่บัญญัติบทลงโทษสำหรับการกระทำที่เป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

2. เพิ่มเติมสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเพิ่มฐานความผิด 2 ฐานความผิด คือ

2.1 การกระทำความผิดฐานละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก โดยบัญญัติว่า “ผู้ใดไม่ว่าจะเป็นการกล่าวด้วยวาจา การแสดงกริยา หรือการกระทำใด ๆ หรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในลักษณะของการไม่ยอมรับสถานะความเป็นมนุษย์ของเด็ก อันเป็นเหตุให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ของเด็กถูกลดค่าลง หรือการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง ที่เป็นเหตุให้เด็กผู้ถูกระทำได้รับความเดือดร้อน อับอาย หรือลดเกียรติของเด็กผู้ถูกระทำลง โดยเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม เป็นความผิดฐานละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการกล่าวด้วยวาจาของผู้ปกครองหรือบิดามารดาของเด็กที่เป็นถ้อยคำที่ใช้กันโดยทั่วไปตามวิถีชีวิตหรือตามประเพณีวัฒนธรรม”

2.2 การกระทำความผิดฐานละเมิดสิทธิและเสรีภาพของเด็ก โดยบัญญัติว่า “ผู้ใดไม่ว่าจะเป็นการกล่าวด้วยวาจา การแสดงกริยา หรือการกระทำใด ๆ หรืองดเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นการละเมิดหรือ

รบกวนสิทธิของเด็กเกินสมควรในสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกาย สิทธิในการศึกษาหาความรู้ สิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาล สิทธิในการการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพในการสื่อสารและแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เสรีภาพในการนับถือศาสนา และสิทธิและเสรีภาพอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นการกระทำความผิดฐานละเมิดสิทธิและเสรีภาพของเด็ก ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการกล่าวด้วยวาจาของผู้ปกครองหรือบิดามารดาของเด็กที่เป็นถ้อยคำที่ใช้กันโดยทั่วไปตามวิถีชีวิตหรือตามประเพณีวัฒนธรรม”

3. เพิ่มเติมมาตรการในการป้องกันการล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก โดยกำหนดมาตรการในเชิงการคุ้มครอง ดังนี้ การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ มีการให้ความรู้ความเข้าใจเพื่อสร้างความตระหนักในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิและเสรีภาพของเด็ก เป็นหน้าที่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม มีการแทรกแซงอำนาจปกครองเด็กจากผู้ที่มีอำนาจปกครองได้ในกรณีผู้ปกครองเป็นผู้ละเมิด การแจ้งหรือรายงานเพื่อให้มีการเข้าคุ้มครองเด็กและเมื่อผู้แจ้งได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งทางอาญา และทางปกครอง กำหนดอำนาจและหน้าที่แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือประชาชนในการเข้าไปช่วยเหลือเด็ก ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กหรือผู้ปกครองที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียและเสียหายต่อเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต ให้สามารถมีการดำเนินคดีแทนโดยองค์กร

ภาคประชาสังคมหรือสภานายความโดยนำเงินจากกองทุนคุ้มครองเด็กมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายได้ มาตรการในการลงโทษผู้กระทำผิดโดยกำหนดให้ในกรณีการกระทำละเมิดต่อเด็กเล็กไม่สามารถยกข้อต่อสู้เรื่องความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิด และมีการรับโทษหนักขึ้นในกรณีการกระทำละเมิดที่ทำให้เด็กได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย การกระทำละเมิดต่อเด็กที่เป็นผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาและมารดา ญาติสืบสายโลหิต ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล บุคคลซึ่งต้องพึ่งพาตน ลูกเลี้ยง บุตรบุญธรรม การกระทำผ่านอุปกรณ์โทรคมนาคม ระบบคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ นอกจากนี้มีการกำหนดให้มีค่าสินไหมทดแทนพิเศษโดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ (Punitive Damage) และศาลสามารถกำหนดมาตรการอื่น ๆ ที่เห็นสมควรได้ มาตรการในเชิงเยียวยา และฟื้นฟูสภาพกายและจิตใจเด็ก โดยให้เด็กที่ถูกกระทำละเมิดได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพจากรัฐ ได้รับการรักษาและฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ

4. เพิ่มเติมน้ำหนักแก่องค์กรคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการ 2 ประเภท คือ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี กำหนดนโยบาย วางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ให้คำปรึกษา แนะนำและประสานงาน

แก่อนุวัยางนของรฐและเอกชน และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ กำหนดนโยบายในพื้นที่ วางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ให้คำปรึกษา แนะนำและประสานงานแก่อนุวัยางนของรฐและเอกชนในพื้นที่ โดยข้อเสนอแนะของผู้วิจัยคือการกำหนดหน้าที่เพิ่มเติมให้คณะกรรมการทั้ง 2 ประเภท ดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กต้องคำนึงถึง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก” และให้มีการเพิ่มเติมนองครคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก คือ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กระดับองครปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีอำนาจหน้าที่ เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กระดับจังหวัด กำหนดนโยบายในพื้นที่ วางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ให้คำปรึกษา แนะนำและประสานงานแก่อนุวัยางนของรฐและเอกชนในพื้นที่ ปองกันและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ โดยการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กต้องคำนึงถึง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก”

ข้อเสนอแนะ

1. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่มีบทบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กจากผลการวิจัยไปตราเป็นกฎหมายตามกระบวนการทางนิติบัญญัติเพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความ

เป็นมนุษย์ของเด็กและเพื่อที่จะทำให้ผู้ละเมิดได้รับโทษ

2. ให้มีการศึกษาและวิจัยกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตัวอ่อนมนุษย์ (embryo)

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สำหรับเด็กที่เป็นผู้กระทำความผิดทางอาญาเป็นการเฉพาะ กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการกองทุนคุ้มครองเด็กให้มีประสิทธิภาพ และกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กที่จะนำไปกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

เอกสารอ้างอิง

กุลพล พลวัน. (2538). *พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

กุลพล พลวัน. (2547). *สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2562). “คุณค่าของความเป็นมนุษย์ในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” *รวมบทความวิชาการ เนื่องในโอกาส 60 ปี ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์*. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2564). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2563). *รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

จรัญ โฆษณานันท์. (2544). *รัฐธรรมนูญ 2540: จาก "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สู่ธำมรงค์สิทธิมนุษยชน"*.

กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

จิตติมา ชูใหม่. (2559). การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. *วารสารหัวหินสุขใจไกลกังวล*, 1(2), 18-33.

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2562). *หลักพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2556). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ สืบกระพันธ์. (2558). พุทธศาสนา: ปรัชญาแห่งชีวิต. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 3(2), 25-36.

มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์. (2561). “แนวทางเบื้องต้นในการปรับใช้หลักประโยชน์สูงสุดในประเทศไทย” *ที่ระลึก 60 ปี พิธีใหญ่ ใจหาญ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2564). *ประวัติศาสตร์ความคิดนิติปรัชญา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อ่านกฎหมาย.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2550). *ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2560). *วิธีวิทยาการวิจัยทางนิติศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: อาทิตยาเนย์.
- หยุด แสงอุทัย. (2556). *กฎหมายอาญา ภาค 2-3*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.